

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **JUDr. B.** správkyňa konkurznej podstaty úpadcu G. proti žalovanému **A.** zastúpenému Mgr. o určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. marca 2007 č. k. 58 Cbi 16/01-167, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a vec mu **v r a - c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalovanému uložil povinnosť vrátiť do konkurznej podstaty úpadcu G. 180 000 Sk a zaplatiť žalobcovi trovy konania 4638 Sk a na účet súdu prvého stupňa 3613 Sk. Vo zvyšku žalobu zamietol. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca si uplatnil nárok na určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy z 15. júla 1997 voči žalovanému, ktorou previedol úpadca ako predávajúci motorové vozidlo zn. N., tmavomodrej farby, rok výroby 1989, Š., číslo motora X. na žalovaného ako kupujúceho. Súčasne žiadal, žalovanému uložiť povinnosť vrátiť do konkurznej podstaty úpadcu uvedené motorové vozidlo a v prípade, že žalovaný už nie je vlastníkom tohto motorového vozidla, navrhol uložiť mu povinnosť zaplatiť jeho trhovú cenu 200 000 Sk. V novom konaní o veci zistil, že na majetok dlžníka G. bol uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4K 94/99-32 z 18. mája 1999 vyhlásený konkurz a za správcu majetku konkurznej podstaty súd ustanovil žalobcu. Podľa výpisu z obchodného registra žalovaný je spoločníkom a konateľom úpadcu. Skonštatoval, že v danom prípade bolo potrebné aplikovať ustanovenie § 15 ods. 4 písm. a/ a § 16 ods. 4 zák. č. 328/1991 Zb. Výška ceny motorového vozidla bola v konaní ustanovená znaleckým posudkom

na sumu 238 697 Sk. Žalobca so znaleckým posudkom súhlasil a žalovaný k posudku neposlal vyjadrenie. Nakoľko si žalobca svojim návrhom uplatnil sumu 200 000 Sk a súd považoval pokladničný doklad z 20. júla 1997 za dôkaz, ktorým žalovaný uniesol dôkazné bremeno, že žalobcovi zaplatil 20 000 Sk ako cenu motorového vozidla zn. N., rozhodol, že je povinný vrátiť do konkurznej podstaty úpadcu sumu 180 000 Sk a vo zvyšku žalobu zamietol. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalovaný. Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, aby odvolací súd žalobu v celom rozsahu zamietol. Nesúhlasil s ohodnotením vozidla znalcom na sumu 238 697 Sk, pretože sa jedná o cenu tabuľkovú a nie cenu konkrétneho vozidla. Z dôvodu práceneschopnosti nebol zástupca žalovaného na pojednávaní, na ktorom súd prvého stupňa vyniesol rozsudok a na ktorom sa mohol ešte vyjadriť k znaleckému posudku. Úpadca 18. decembra 1994 priviezol auto N. rok výroby 1989 ako ojazdené motorové vozidlo, za úradne podľa technického stavu overenú cenu 129 087 Sk, čoho dokladom je JCD s počtom najjazdených kilometrov 340 026 km. Vozidlo úpadca po 4 rokoch užívania predal žalovanej za cenu 20 000 Sk, pričom bola odpísaná jeho účtovná hodnota 15 382, 87 Sk.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. e/ O.s.p. a dospel k záveru, že je opodstatnené.

Žalobca podal žalobu o vyslovenie právnej neúčinnosti kúpnej zmluvy z 15. júla 1997 voči žalovanému, ktorou previedol úpadca na žalovaného motorové vozidlo zn. N., tmavomodrej farby, rok výroby 1989, Š.. Súčasne žiadal uvedené vozidlo vrátiť do konkurznej podstaty úpadcu, alebo uhradiť jeho trhovú cenu 200 000 Sk žalobcovi. Žalobu odôvodnil tým, že na G. bol vyhlásený konkurz, že žalovaný je spoločníkom a konateľom spoločnosti a cena prevádzaného motorového vozidla bola podhodnotená.

Podľa ustanovenia § 15 ods. 1, ods. 4 písm. a/ zák. č. 328/1991 Zb. (ďalej len ZKV) konkurzný veriteľ alebo správca sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 6, ak ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa, sú voči konkurznému veriteľovi právne neúčinné. Toto právo má konkurzný veriteľ alebo správca aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný, alebo ak už bol uspokojený.

Odporovať možno tiež právnomu úkonu, ktorým bol konkurzný veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu medzi dlžníkom, ktorý je právnickou osobou a členom jeho štatutárneho orgánu, jeho prokuristom, likvidátorom alebo spoločníkom.

Podľa § 16 ods. 1, ods. 3, ods. 4 ZKV právo odporovať právnym úkonom môže uplatniť konkurzný veriteľ alebo správca žalobou. Právo odporovať právnomu úkonu možno uplatniť nielen proti osobám, ktoré s dlžníkom dohodli odporovateľný právny úkon, ale aj proti ich dedičom alebo právnym nástupcom; proti tretím osobám len vtedy, ak im boli známe okolnosti, odôvodňujúce odporovateľnosť právnomu úkonu proti ich predchodcovi. Právny úkon, ktorému konkurzný veriteľ alebo správca s úspechom odporoval, je voči konkurzným veriteľom právne neúčinný, všetko, o čo sa odporovateľným právnym úkonom dlžníkov majetok ukrátil, sa musí vrátiť do podstaty, a ak to nie je možné, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

Žalobca žiadal vysloviť odporovateľnosť právneho úkonu - kúpnej zmluvy. Právny inštitút odporovateľnosti, upravený v ZKV, slúži na zabezpečenie ochrany konkurzného veriteľa pred takými právnymi úkonmi jeho dlžníka, ktorými sa tento zbavuje majetku tak, že ukracuje uspokojenie konkurzného veriteľa. Odporovateľnosť upravuje ustanovenie § 15 a 16 ZKV. Tieto ustanovenia stanovujú, kto má v konaniach o vyslovenie odporovateľnosti vecnú aktívnu a pasívnu legitímáciu, voči komu neúčinnosť právneho úkonu pôsobí a čoho sa možno takouto žalobou domáhať.

Žalobou sa žiada vysloviť neúčinnosť voči žalobcovi, čo je v rozpore s uvedeným zákonným ustanovením, podľa ktorého je možné vysloviť neúčinnosť právneho úkonu voči konkurzným veriteľom a ak došlo k úspešnému odporovaniu právneho úkonu, je možné majetok alebo jeho peňažnú náhradu vrátiť do konkurznej podstaty, nie žalobcovi, ako bolo uplatnené žalobou.

Rozhodnutie súdu prvého stupňa je v časti, týkajúcej sa určenia neúčinnosti právneho úkonu, pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné. Z jeho odôvodnenia nie je zrejmé, či v tejto časti bola žaloba zamietnutá (spolu s časťou peňažného nároku) alebo či do výroku rozhodnutia súd opomenul uviesť výrok týkajúci sa nároku o vyslovenie neúčinnosti kúpnej zmluvy. Keďže od výsledku rozhodnutia o vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu závisí rozhodnutie o vrátení majetku či peňažnej náhrady do konkurznej podstaty, vzhľadom na uvedenú vadu konania, je výrok súdu prvého stupňa, ktorým uložil žalovanému povinnosť vrátiť do konkurznej podstaty 180 000 Sk, zmätočný. Navyiac súd prvého stupňa nad rámec petitu uložil žalovanému povinnosť vrátiť do konkurznej podstaty G. sumu 180 000 Sk (podľa petitu žaloby sa žiada uhradiť sumu 200 000 Sk žalobcovi). Podľa názoru odvolacieho súdu uvedené vady konania pred súdom prvého stupňa mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto k nim podľa § 212 ods. 3 O.s.p. prihliadol.

Žalovaný ďalej namietal odňatie možnosti konať pred súdom, ktoré vidí v tom, že v konaní nebola zohľadnená neúčasť jeho zástupcu na pojednávaní a jeho ospravedlnenie neúčasti na tomto pojednávaní z 23. marca 2007. Týmto postupom ho súd súčasne zbavil možnosti vyjadriť sa k znaleckému posudku.

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie, ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka, prihliadne pritom na obsah spisu a vykonané dôkazy.

Dôležitosť dôvodov, pre ktoré účastník žiada o odročenie, posudzuje súd so zreteľom ku všetkým okolnostiam.

Súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti (§ 153 ods. 1 O.s.p.). Tento stav súd zisťuje v konaní, ktorého ukončením je rozhodnutie o veci samej. Podklad rozhodnutia tvoria výsledky konania, ktoré súd vedie tak, aby boli pravdivo zistené skutočnosti. Za týmto účelom súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania. Ak je to účelné, možno o vykonanie dôkazu dožiadať i iný súd, alebo vykonať dôkaz mimo pojednávania (§ 122 ods. 1, ods. 2 O.s.p.).

Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd vytýčil pojednávanie na prejednanie veci na 23. marca 2007 o 11 hod. Predvolanie na pojednávanie žalovaný prevzal 16. marca 2007 a svoju neúčasť na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti ospravedlnil a požiadal o odročenie pojednávania podaním, ktoré došlo na súd prvého stupňa 23. marca 2007 o 7,18 hod. Podľa poznámky na tomto ospravedlnení, ospravedlnenie bolo zrejme doručené predsedovi senátu až po pojednávaní. Súd v uvedený termín vec prejednal. Po vyvolaní veci zistil, že na pojednávanie sa nedostavil žalovaný, ktorý svoju neprítomnosť neospravedlnil a vyhlásil uznesenie, že bude pojednávať v neprítomnosti účastníkov a po vykonanom dokazovaní vyhlásil napadnutý rozsudok.

Keďže včasné nedoručenie ospravedlnenia senátu nemôže byť na ujmu účastníka konania, odvolací súd dospel k záveru, že procesným postupom súdu bola žalovanému odňatá možnosť realizácie procesných práv, ktoré mu dáva Občiansky súdny poriadok, a to zúčastniť sa pojednávania a vyjadriť sa k znaleckému posudku.

Z ustanovenia § 16 ods. 4 ZKV vyplýva spôsob vypořádania vzťahu medzi účastníkmi, v dôsledku čoho s poukazom na § 212 ods. 2 O.s.p. odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania a napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/, ods. 2 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí vo veci.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 9. júla 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu